Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deseto vijeće)

8. svibnja 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna politika – Rad na određeno vrijeme – Direktiva 1999/70/EZ – Okvirni sporazum o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP – Članak 4. točka 1. – Načelo nediskriminacije radnika zaposlenih na određeno vrijeme – Područje primjene – Pojam ‚uvjet zapošljavanja' – Radnici u poljoprivredi zaposleni na određeno vrijeme – Doprinosi za socijalno osiguranje izračunani s obzirom na plaće – Plaće radnika u poljoprivredi zaposlenih na određeno vrijeme utvrđene s obzirom na odrađene radne sate u danu – Plaće radnika u poljoprivredi zaposlenih na neodređeno vrijeme utvrđene s obzirom na fiksno dnevno radno vrijeme"

U spojenim predmetima C-212/24, C-226/24 i C-227/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a koje je uputio Corte d'appello di Firenze (Žalbeni sud u Firenzi, Italija), odlukama od 8. siječnja 2024., koje je Sud zaprimio 19. i 26. ožujka 2024., u postupcima

L. T. s.s. (C-212/24),

A. M. (C-226/24),

XXX (C-227/24)

protiv

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

uz sudjelovanje:

Agenzia delle entrate – Riscossione,

SUD (deseto vijeće),

u sastavu: D. Gratsias, predsjednik vijeća, E. Regan i B. Smulders (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: J. Richard de la Tour,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

* Jezik postupka: talijanski

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za L. T. s.s., A. M., XXX, L. Giraldi i I. Pagni, *avvocati*,

– za Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), C. D'Aloisio, E. De Rose, E. A. Sciplino i A. Sgroi, *avvocati*,

– za Europsku komisiju, S. Delaude i D. Recchia, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje članka 4. točke 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, sklopljenog 18. ožujka 1999. (u daljnjem tekstu: Okvirni sporazum), sadržanog u Prilogu Direktivi Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP (SL 1999., L 175, str. 43.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 4., str. 228.).

2 Zahtjevi su upućeni u okviru triju sporova između L. T. s.s.-a, A. M.-a i XXX-a, s jedne strane, i Istituta nazionale della previdenza sociale (INPS) (Državni zavod za socijalnu sigurnost (INPS), Italija), s druge strane, u vezi s doprinosima za socijalno osiguranje koje trebaju platiti poduzeća koja zapošljavaju radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člankom 1. Direktive 1999/70 određuje se:

„Svrha je ove Direktive staviti na snagu Okvirni sporazum o ugovorima o radu na određeno vrijeme, zaključen 18. ožujka 1999. između općih međusektorskih organizacija (ETUC, UNICE i CEEP), koji je u Prilogu ovoj Direktivi."

4 Treći odlomak preambule Okvirnog sporazuma glasi:

„U ovom Sporazumu utvrđuju se opća načela i minimalni zahtjevi u vezi s radom na određeno vrijeme, pri čemu se prilikom njihove detaljne primjene mora voditi računa o posebnim nacionalnim, sektorskim i sezonskim uvjetima. Sporazum prikazuje pripremljenost socijalnih partnera da uspostave opći okvir za osiguranje jednakog postupanja s radnicima zaposlenima na određeno vrijeme, kako bi ih se zaštitilo od diskriminacije te za korištenje ugovora o radu na određeno vrijeme u skladu s načelima koja su prihvatljiva za poslodavce i radnike."

5 Člankom 1. Okvirnog sporazuma, naslovljenim „Svrha”, predviđa se:

„Svrha ovog Okvirnog sporazuma jest:

(a) poboljšati kvalitetu rada na određeno vrijeme osiguranjem primjene načela nediskriminacije;

(b) ustanoviti okvir za sprečavanje zlouporaba, koje proizlaze iz primjene uzastopnih ugovora o radu ili radnih odnosa na određeno vrijeme.”

6 Članak 2. Okvirnog sporazuma naslovljen „Područje primjene” u točki 1. predviđa:

„Ovaj Sporazum se primjenjuje na radnike koji rade na određeno vrijeme, koji su sklopili ugovor o radu ili se nalaze u radnom odnosu na način utvrđen zakonom, kolektivnim ugovorima ili praksom u svakoj pojedinoj državi članici.”

7 Članak 3. Okvirnog sporazuma, naslovljen „Definicije”, određuje:

„U smislu ovog Sporazuma:

1. pojam ‚radnik zaposlen na određeno vrijeme’ znači osoba koja je zaključila ugovor o radu ili se nalazi u radnom odnosu, koji je sklopljen neposredno između poslodavca i radnika, a u kojem je prestanak ugovora o radu ili radnog odnosa utvrđen objektivnim okolnostima, kao što je određeni datum, dovršenje određenog posla ili nastupanje određenog događaja.

2. pojam ‚usporedivi radnik, zaposlen na neodređeno vrijeme’ znači radnik koji je zaključio ugovor o radu ili se nalazi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, u istom poduzeću, koji obavlja isti ili slični posao/zanimanje, pri čemu se u obzir uzima stručna osposobljenost/vještine. U poduzeću u kojem nema usporedivog radnika zaposlenog na neodređeno vrijeme, za usporedbu se koristi važeći kolektivni ugovor ili, ako nema primjenjivog kolektivnog ugovora, nacionalno pravo, kolektivni ugovori ili praksa.”

8 U skladu s člankom 4. Okvirnog sporazuma, naslovljenim „Načelo nediskriminacije”:

„1. U pogledu uvjeta zapošljavanja, prema radnicima zaposlenim na određeno vrijeme ne smije se postupati na nepovoljniji način nego prema usporedivim radnicima zaposlenim na neodređeno vrijeme, jedino zato što prvi imaju ugovor ili se nalaze u radnom odnosu na određeno vrijeme, osim ako drukčije postupanje nije opravdano iz objektivnih razloga.

2. U slučajevima kada je to prikladno, primjenjuje se načelo *pro rata temporis*.

3. Način primjene ovog članka utvrđuju države članice nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima i/ili socijalni partneri, uzimajući u obzir pravo Zajednice, nacionalno pravo, kolektivne ugovore i praksu.

[…]”

Talijansko pravo

9 Članak 1. stavak 1. decreto-legge n° 338 – Disposizioni urgenti in materia di evasione contributiva, di fiscalizzazione degli oneri sociali, di sgravi contributivi nel Mezzogiorno e di finanziamento dei patronati (Uredba sa zakonskom snagom br. 338 o hitnim odredbama u području socijalne utaje, oporezivanja socijalnih doprinosa, smanjenja socijalnih doprinosa na jugu i financiranja organizacija poslodavaca) od 9. listopada 1989. (GURI br. 237 od 10. listopada 1989.), u verziji koja se primjenjuje na glavne postupke (u daljnjem tekstu: Uredba sa zakonskom snagom br. 338/1989), predviđa:

„Plaća koja se uzima u obzir kao osnovica za izračun doprinosa za socijalno osiguranje ne može biti manja od iznosa plaća utvrđenih zakonima, pravilnicima, kolektivnim ugovorima koje su sklopile najzastupljenije sindikalne organizacije na nacionalnoj razini odnosno kolektivnim ugovorima ili pojedinačnim ugovorima ako iz njih proizlazi plaća koja je veća od one predviđene kolektivnim ugovorom.”

10 Contratto collettivo nazionale di lavoro per gli operai agricoli e florovivaisti (Nacionalni kolektivni ugovor o radu za poljoprivredni i florikulturni sektor) od 6. srpnja 2006. (u daljnjem tekstu: CCNT) u članku 18. točki (a) definira radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme kao „radnike zaposlene u okviru pojedinačnog odnosa zapošljavanja na određeno vrijeme, kao što su, primjerice, radnici zaposleni na kratkotrajnom ili sezonskom ili povremenom radu, ili za faze rada ili za zamjenu odsutnih radnika koji imaju pravo zadržati zaposlenje”.

11 Članak 30. stavak 1. CCNT-a određuje da se „radno vrijeme utvrđuje u trajanju od 39 sati tjedno, što odgovara [šest i pol] sati dnevno”, a člankom 40. stavkom 1. CCNT-a predviđeno je da „radnik zaposlen na određeno vrijeme ima pravo na isplatu stvarno odrađenih radnih sati tijekom dana”.

Glavni postupci i prethodna pitanja

12 U prosincu 2013. INPS je, među ostalim, naložio tužiteljima iz glavnog postupka da mu uplate dodatne doprinose za socijalno osiguranje uz one koji su već uplatili za radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme tijekom 2006. i 2007. Prema INPS-ovu mišljenju, ti su tužitelji pogrešno izračunali svoje doprinose za socijalno osiguranje koje su dugovali za navedene radnike jer su za taj izračun uzeli u obzir sate koje su oni stvarno odradili umjesto dnevnog radnog vremena od šest i pol sati, kako je utvrđeno u članku 30. stavku 1. CCNT-a.

13 Tužitelji iz glavnog postupka podnijeli su tužbu protiv tog INPS-ova naloga pred Tribunaleom di Grosseto (Sud u Grossetu, Italija), koji je prihvatio tu tužbu.

14 INPS je protiv presude tog suda podnio žalbu Corteu d’appello di Firenze (Žalbeni sud u Firenci, Italija). Taj je potonji sud presudio da su INPS-ovi zahtjevi za plaćanje osnovani jer, s obzirom na načelo nediskriminacije između radnika zaposlenih na neodređeno vrijeme i radnika zaposlenih na određeno vrijeme i na članak 30. stavak 1. CCNT-a, iznos doprinosa za socijalno osiguranje koje duguju njihovi poslodavci treba izračunati na temelju plaće utvrđene za razdoblje rada od šest i pol sati, a ne ovisno o stvarno odrađenim radnim satima.

15 Tužitelji iz glavnog postupka podnijeli su žalbe Corteu suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud, Italija), koji je najprije utvrdio da se, u skladu s odredbama članka 1. stavka 1. Uredbe sa zakonskom snagom br. 338/1989 u vezi s člankom 40. stavkom 1. CCNT-a, doprinosi za socijalno osiguranje koje poslodavci u poljoprivrednom sektoru duguju za plaće isplaćene radnicima u

poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme moraju izračunati samo s obzirom na stvarno odrađene radne sate, osim ako ti poslodavci ne odluče da, prilikom prekida aktivnosti zbog više sile, ti radnici moraju ostati na raspolaganju na mjestu gospodarstva.

16 U tom pogledu, Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) podsjetio je na to da se u članku 30. stavku 1. CCNT-a, kojim se predviđa da se radno vrijeme utvrđuje u trajanju od 39 sati tjedno, što odgovara šest i pol sati dnevno, samo navodi najviši broj sati tjednog i dnevnog radnog vremena, ali se ne navodi ništa u pogledu najmanjeg broja radnih sati. U članku 40. stavku 1. CCNT-a, u dijelu u kojem se predviđa da radnik zaposlen na određeno vrijeme ima pravo na isplatu radnih sati koje je stvarno odradio u danu, utvrđuje se pravno pravilo koje s logičkog aspekta nije spojivo s konceptom tjednog i dnevnog radnog vremena jer znači da dugovana plaća ne ovisi o upućivanju na unaprijed određeno radno vrijeme koje se može općenito i apstraktno utvrditi. Ta odredba, koja se temelji na posebnostima rada u poljoprivredi na određeno vrijeme, u skladu je s pravilom navedenim u članku 16. stavku 1. točki (g) Decretoa legislativo n. 66 – Attuazione delle direttive 93/104/CE e 2000/34/CE concernenti taluni aspetti dell'organizzazione dell'orario di lavoro (Zakonodavna uredba br. 66 o provedbi direktiva 93/104/EZ i 2000/34/EZ o određenim vidovima organizacije radnog vremena), od 8. travnja 2003. (GURI br. 87 od 14. travnja 2003., redovni dodatak br. 61), kojim se prilikom prenošenja Direktive Vijeća 93/104/EZ od 23. studenoga 1993. o određenim vidovima organizacije radnog vremena (SL 1993., L 307, str. 18.), kako je izmijenjena Direktivom 2000/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 2000. (SL 2000., L 195, str. 41.), predviđa da su radnici u poljoprivredi zaposleni na određeno vrijeme isključeni iz područja primjene propisa o redovnom tjednom radnom vremenu.

17 Kao drugo, kad je riječ o izračunu doprinosa za socijalno osiguranje, Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) pojašnjava, s jedne strane, da na temelju članka 1. stavka 1. Uredbe sa zakonskom snagom br. 338/1989 plaća na kojoj se temelji taj izračun ne može biti manja od iznosa plaća utvrđenih zakonima, pravilnicima i kolektivnim ugovorima. S druge strane, on navodi da, kad je riječ o radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme za koje se doprinosi za socijalno osiguranje izračunavaju na temelju stvarno odrađenih sati, sudska praksa Suda o zabrani diskriminacije radnika zaposlenih na određeno vrijeme, koja je utvrđena u članku 4. točki 1. Okvirnog sporazuma, ne može služiti kao osnova za plaćanje većih doprinosa za socijalno osiguranje za radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme, s obzirom na to da odnosi između INPS-a i poslodavaca u pogledu doprinosa za socijalno osiguranje nisu obuhvaćeni područjem primjene prava Unije.

18 Posljedično, Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) ukinuo je presudu Cortea d'appello di Firenze (Žalbeni sud u Firenci) i vratio mu predmet na ponovno odlučivanje.

19 Corte d'appello di Firenze (Žalbeni sud u Firenci), odnosno sud koji je uputio zahtjeve, pita se je li utvrđenje Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), kako je navedeno u točki 15. ove presude, prema kojem doprinose za socijalno osiguranje koje poslodavci u poljoprivrednom sektoru duguju za plaće isplaćene radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme treba izračunati samo s obzirom na stvarno odrađene radne sate, u skladu s člankom 4. točkom 1. Okvirnog sporazuma.

20 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjeve najprije smatra da se ta odredba primjenjuje na glavne predmete. Naime, poljoprivredni sektor nije isključen iz područja primjene Direktive 1999/70, a uvjeti zapošljavanja iz navedenog članka uključuju plaće. Doprinosi za socijalno osiguranje o kojima je riječ u glavnom postupku povezani su s plaćom koja se duguje radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme, s obzirom na to da se, kao prvo, u nacionalnom

pravnom poretku ti doprinosi duguju na cjelokupnu plaću koju treba isplatiti tim radnicima i, kao drugo, navedeni doprinosi doprinose plaćanju davanja iz socijalne sigurnosti koja pružaju sustavi strukovnog socijalnog osiguranja. Kad je riječ o potonjem aspektu, sud koji je uputio zahtjeve pojašnjava da je iznos navedenih davanja proporcionalan trajanju radnog odnosa i povezan s iznosom plaće, s obzirom na to da iznos tih istih doprinosa ovisi o potonjem iznosu. Iz toga zaključuje da će radnik u poljoprivredi zaposlen na određeno vrijeme, čija se plaća izračunava samo s obzirom na stvarno odrađene radne sate, nedvojbeno imati pravo na davanja u iznosu nižem od onog koji ima radnik u poljoprivredi zaposlen na neodređeno vrijeme koji je uvijek siguran da će primiti minimalnu plaću utvrđenu kolektivnim ugovorom, neovisno o stvarno odrađenim satima.

21 Nadalje, sud koji je uputio zahtjeve smatra da utvrđenje Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), kako je navedeno u točki 15. ove presude, može povrijediti članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma jer dovodi do nepovoljnijeg postupanja prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme u odnosu na postupanje prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na neodređeno vrijeme, koje nije opravdano objektivnim razlozima.

22 Konkretno, sud koji je uputio zahtjeve smatra da se radnici u poljoprivredi zaposleni na određeno vrijeme i oni zaposleni na neodređeno vrijeme nalaze u usporedivoj situaciji s obzirom na to da obavljaju iste zadatke. Međutim, navedeno utvrđenje Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) dovelo bi do toga da se prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme postupa na nepovoljniji način nego prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na neodređeno vrijeme koji ipak obavljaju usporediv posao. Naime, kad je riječ o radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme, poslodavac je slobodan odrediti trajanje njihova rada i njihovu plaću te, slijedom toga, iznos doprinosa za socijalno osiguranje kao i iznos davanja iz sustava socijalne sigurnosti na koja imaju pravo. Suprotno tomu, radnicima u poljoprivredi zaposlenima na neodređeno vrijeme jamči se minimalna dnevna plaća, koja se temelji na dnevnom radnom vremenu od šest i pol sati, neovisno o stvarno odrađenim satima rada. Stoga su doprinosi za socijalno osiguranje koje uplaćuju njihovi poslodavci kao i davanja iz sustava socijalne sigurnosti na koja mogu imati pravo na temelju tih doprinosa zajamčeni s obzirom na to da se temelje na toj minimalnoj dnevnoj plaći.

23 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjeve smatra da u ovom slučaju ne postoje ni objektivni razlozi povezani s obavljanjem predmetnog rada ni precizni i konkretni elementi na temelju kojih se može opravdati potreba različitog postupanja prema radnicima zaposlenima na određeno vrijeme u odnosu na radnike zaposlene na neodređeno vrijeme. Posebni rizici poljoprivredne djelatnosti koji ovise o nepredvidivim vremenskim uvjetima utječu na sve radnike poljoprivrednog gospodarstva, bez obzira na to jesu li zaposleni na određeno ili neodređeno vrijeme.

24 U tim je okolnostima Corte d'appello di Firenze (Žalbeni sud u Firenci) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja, sastavljena na istovjetan način u spojenim predmetima C-212/24, C-226/24 i C-227/24:

„1. Treba li članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma tumačiti na način da mu se protivi odredba nacionalnog kolektivnog ugovora, poput one sadržane u članku 40. [CCNT-a], kako je tumači Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud, Italija) na način koji je obvezujući za sud koji upućuje zahtjev, kojom se radniku u poljoprivredi zaposlenom na određeno vrijeme priznaje pravo na isplatu stvarno odrađenih radnih sati u danu, u usporedbi s prethodnim

člankom 30. CCNT-a, kojim se radnicima u poljoprivredi zaposlenima na neodređeno vrijeme priznaje pravo na plaću koja se određuje s obzirom na radni dan u trajanju od [šest] i pol sati?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na navedeno pitanje, treba li članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma tumačiti na način da uvjeti zapošljavanja obuhvaćaju i utvrđivanje iznosa obveznog doprinosa za socijalno osiguranje koji treba platiti za radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme u okviru sustava strukovnog socijalnog osiguranja, iz čega slijedi da taj doprinos treba utvrditi na temelju istog kriterija koji se predviđa za radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme i stoga razmjerno dnevnom radnom vremenu utvrđenom [CCNT-om], a ne na temelju stvarno odrađenih radnih sati?"

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

25 Kao prvo, tužitelji iz glavnog postupka smatraju da su prethodna pitanja nedopuštena jer se INPS, kao pojavni oblik države, ne može pozivati na odredbu direktive koja u odnosu na njih ima izravan učinak.

26 U tom smislu najprije valja podsjetiti na to da je u okviru suradnje između Suda i nacionalnih sudova, uspostavljene u članku 267. UFEU-a, načelno isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Posljedično, kada se postavljena pitanja odnose na tumačenje prava Unije, Sud je u pravilu dužan donijeti odluku (vidjeti u tom smislu presudu od 17. listopada 2024., FA.RO. di YK & C., C-16/23, EU:C:2024:886, t. 33. i navedenu sudsku praksu).

27 Iz navedenog proizlazi da pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučivati o prethodnom pitanju koje je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje pravila Unije nema nikakve veze sa stvarnošću ili predmetom glavnog postupka, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima za davanje korisnog odgovora na upućena pitanja (presuda od 17. listopada 2024., FA.RO. di YK & C., C-16/23, EU:C:2024:886, t. 34. i navedena sudska praksa).

28 Nadalje, iz članka 288. trećeg stavka UFEU-a proizlazi da obvezujući karakter direktive, koji predstavlja osnovu za mogućnost pozivanja na direktivu, postoji samo u odnosu na „svaku državu članicu kojoj je upućena". Iz toga slijedi, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, da direktiva sama po sebi ne može pojedincu nametnuti obveze, pa se na nju kao takvu nije moguće pozvati pred nacionalnim sudom protiv pojedinca (presuda od 22. prosinca 2022., Sambre & Biesme i Commune de Farciennes, C-383/21 i C-384/21, EU:C:2022:1022, t. 36. i navedena sudska praksa).

29 Međutim, Sud je u više navrata utvrdio i da se obveza država članica koja proizlazi iz direktive da postignu rezultat koji je njome predviđen te njihova dužnost da poduzmu sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, za osiguranje ispunjenja te obveze, odnosi na sva tijela država članica, uključujući sudove kad je riječ o stvarima koje potpadaju pod njihovu nadležnost. Kada primjenjuju unutarnje pravo, nacionalni sudovi, koji to pravo moraju tumačiti, obvezni su, na taj način, uzeti u obzir sva pravila tog prava i primijeniti metode tumačenja koje ono priznaje da bi ga protumačili u najvećoj mogućoj mjeri u svjetlu teksta i svrhe direktive o kojoj je riječ kako bi se ostvario njome propisani cilj i time ispunili zahtjevi iz članka 288. trećeg stavka UFEU-a (presuda od 1. listopada 2020., A

(Oglašavanje i prodaja lijekova na internetu), C-649/18, EU:C:2020:764, t. 38. i 39. i navedena sudska praksa). Zahtjev usklađenog tumačenja uključuje, među ostalim, obvezu za nacionalne sudove da izmijene, ako je potrebno, ustaljenu sudsku praksu ako se ona temelji na tumačenju nacionalnog prava koje nije u skladu s ciljevima direktive. Slijedom toga, nacionalni sud ne može valjano smatrati da nije u mogućnosti nacionalnu odredbu protumačiti u skladu s pravom Unije samo zbog činjenice da se ta odredba ustaljeno tumačila na način koji nije spojiv s tim pravom (presuda od 15. listopada 2024., KUBERA, C-144/23, EU:C:2024:881, t. 52. i navedena sudska praksa).

30 Tako je Sud nadležan u prethodnom postupku odlučivati o tumačenju odredaba prava Unije, neovisno o tome imaju li one izravan učinak ili ne između stranaka u predmetnom postupku (presuda od 14. listopada 2020., KG (Uzastopna ustupanja u okviru rada preko poduzeća za privremeno zapošljavanje), C-681/18, EU:C:2020:823, t. 36. i navedena sudska praksa).

31 Stoga okolnost da Direktiva 1999/70 ne može sama po sebi stvoriti obveze za tužitelje iz glavnog postupka ne može dovesti do nedopuštenosti prethodnih pitanja.

32 Kao drugo, tužitelji iz glavnog postupka tvrde da su prethodna pitanja nedopuštena jer su postala hipotetska zbog odluke Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) navedene u točki 18. ove presude. Naime, nakon te odluke, sud koji je uputio zahtjeve više nije pozvan odlučivati o postojanju različitog postupanja prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme i radnicima u poljoprivredi zaposlenima na neodređeno vrijeme, nego samo treba odlučiti o tome treba li uzeti u obzir dodatne radne sate za izračun doprinosa za socijalno osiguranje koji se duguju za radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme.

33 Međutim, iz navoda suda koji je uputio zahtjeve sažetih u točkama 19. do 23. ove presude proizlazi da taj sud smatra da je pozvan odlučiti o postojanju različitog postupanja prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme i radnicima u poljoprivredi zaposlenima na neodređeno vrijeme te da Sudu valja uputiti ove zahtjeve za prethodnu odluku. S obzirom na sudsku praksu navedenu u točkama 26. i 27. ove presude, nije na Sudu da dovodi u pitanje tu ocjenu suda koji je uputio zahtjeve o predmetu sporova o kojima treba odlučiti.

34 Iz toga slijedi da argumentacija tužiteljâ iz glavnog postupka sažeta u točki 32. ove presude ne može opravdati zaključak da su prethodna pitanja nedopuštena.

35 Kao treće, tužitelji iz glavnog postupka smatraju da je prvo pitanje hipotetsko i stoga nedopušteno jer se glavni postupci ne odnose na plaće radnika u poljoprivredi zaposlenih na određeno vrijeme, nego na doprinose za socijalno osiguranje koje duguju poslodavci tih radnika.

36 U tom pogledu valja istaknuti da se, prema navodu suda koji je uputio zahtjeve, doprinosi za socijalno osiguranje koji su predmet glavnih postupaka izračunavaju na temelju tih plaća i stoga mogu biti obuhvaćeni uvjetima zapošljavanja iz članka 4. točke 1. Okvirnog sporazuma. Slijedom toga, prvo prethodno pitanje nije hipotetsko jer je odgovor na to pitanje nužan preduvjet za odgovor na drugo pitanje koje se, u skladu s njegovim tekstom, postavlja samo u slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje.

37 Iz toga slijedi da su prethodna pitanja dopuštena.

Meritum

38 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjeve u biti pita treba li članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis, kako ga tumači nacionalni Vrhovni sud, na temelju kojeg se doprinosi za socijalno osiguranje koje duguju poslodavci koji zapošljavaju radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme, izračunavaju na temelju plaća koje su tim radnicima isplaćene za radne sate koje su stvarno odradili u danu, dok se doprinosi za socijalno osiguranje koje ti poslodavci duguju za radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme izračunavaju na temelju plaće utvrđene za fiksno dnevno radno vrijeme koje se sastoji od broja sati koji je unaprijed određen nacionalnim pravom.

39 Kako bi se odgovorilo na ta pitanja, potrebno je, kao prvo, podsjetiti na to da je u skladu s člankom 1. Okvirnog sporazuma, njegova svrha poboljšati kvalitetu rada na određeno vrijeme osiguranjem primjene načela nediskriminacije i ustanoviti okvir za sprečavanje zlouporaba koje proizlaze iz primjene uzastopnih ugovora o radu ili radnih odnosa na određeno vrijeme.

40 Sud je iz toga zaključio da je svrha Okvirnog sporazuma, osobito njegova članka 4., primjena navedenog načela na radnike zaposlene na određeno vrijeme radi sprečavanja da se poslodavac radnim odnosom takve prirode koristi kako bi tim radnicima uskratio prava koja se priznaju radnicima zaposlenima na neodređeno vrijeme (presuda od 30. studenoga 2023., Ministero dell'Istruzione i INPS, C-270/22, EU:C:2023:933, t. 50. i navedena sudska praksa).

41 Stoga je u točki 1. članka 4. Okvirnog sporazuma, koji ima izravan učinak, utvrđena zabrana postupanja, kad je riječ o uvjetima zapošljavanja, na nepovoljniji način prema radnicima zaposlenima na određeno vrijeme nego prema usporedivim radnicima zaposlenima na neodređeno vrijeme samo zato što prvi imaju ugovor ili se nalaze u radnom odnosu na određeno vrijeme, osim ako drukčije postupanje nije opravdano iz „objektivnih razloga" (presuda od 30. studenoga 2023., Ministero dell'Istruzione i INPS, C-270/22, EU:C:2023:933, t. 52. i navedena sudska praksa).

42 Kao drugo, kad je riječ o području primjene tog članka, s jedne strane, iz članka 2. točke 1. Okvirnog sporazuma proizlazi da se on primjenjuje na radnike koji rade na određeno vrijeme koji su sklopili ugovor o radu ili se nalaze u radnom odnosu na način utvrđen, među ostalim, zakonom ili kolektivnim ugovorima koji su na snazi u svakoj pojedinoj državi članici.

43 U ovom slučaju radni odnos radnika u poljoprivredi zaposlenih na određeno vrijeme o kojem je riječ u glavnom postupku uređen je talijanskim zakonodavstvom u području zapošljavanja kao i CCNT-om i stoga je obuhvaćen područjem primjene Okvirnog sporazuma.

44 S druge strane, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da je odlučujući kriterij za utvrđivanje je li neka mjera obuhvaćena pojmom „uvjet zapošljavanja" u smislu članka 4. točke 1. Okvirnog sporazuma upravo kriterij zapošljavanja, to jest radnog odnosa uspostavljenog između radnika i njegova poslodavca (presuda od 20. lipnja 2019., Ustariz Aróstegui, C-72/18, EU:C:2019:516, t. 25. i navedena sudska praksa).

45 Međutim, prema sudskoj praksi, taj pojam treba tumačiti na način da obuhvaća uvjete koji se odnose na plaću. Konkretno, Sud je smatrao da prilikom određivanja kako sastavnih elemenata primitaka od rada tako i visine tih elemenata nadležna nacionalna tijela moraju na radnike

zaposlene na određeno vrijeme primijeniti načelo nediskriminacije kako je utvrđeno u članku 4. Okvirnog sporazuma (vidjeti u tom smislu presudu od 15. travnja 2008., Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, t. 130. i 134.).

46 Slijedom toga, pojmom „plaća” i stoga „uvjetima zapošljavanja” u smislu članka 4. Okvirnog sporazuma obuhvaćene su mirovine koje ovise o radnom odnosu između radnika i poslodavca, osim onih koje proizlaze iz zakonskog sustava čijem financiranju radnici, poslodavci i, eventualno, javne vlasti doprinose u mjeri koja manje ovisi o takvom radnom odnosu, a više o razlozima socijalne politike (vidjeti u tom smislu presude od 15. travnja 2008., Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, t. 131. i navedenu sudsku praksu, i od 7. travnja 2022., Ministero della Giustizia i dr. (Status talijanskih mirovnih sudaca), C-236/20, EU:C:2022:263, t. 36.). Mirovina koja se odnosi samo na posebnu kategoriju radnika i koja se isplaćuje na temelju radnog odnosa koji ih povezuje s njihovim bivšim poslodavcem, koja je izravno povezana s ostvarenim radnim stažem i čiji se iznos izračunava na temelju posljednje plaće, stoga može biti obuhvaćena navedenim člankom 4. (vidjeti u tom smislu presudu od 10. lipnja 2010., Bruno i dr., C-395/08 i C-396/08, EU:C:2010:329, t. 46. i 47.).

47 U ovom je slučaju na sudu koji je uputio zahtjeve da utvrdi doprinose li doprinosi o kojima je riječ u glavnom postupku plaćanju davanja iz sustava socijalne sigurnosti koja pruža sustav strukovnog socijalnog osiguranja ili pak zakonski sustav socijalne sigurnosti. Činjenica da doprinose o kojima je riječ u glavnom postupku poslodavci moraju uplatiti INPS-u, a ne radnicima u poljoprivredi o kojima je riječ u glavnom postupku nije odlučujuća u tom pogledu (vidjeti u tom smislu presudu od 10. lipnja 2010., Bruno i dr., C-395/08 i C-396/08, EU:C:2010:329, t. 50.). Ako se utvrdi da se davanja iz sustava socijalne sigurnosti koja se financiraju doprinosima o kojima je riječ u glavnom postupku odnose samo na radnike u poljoprivredi ili na jednu kategoriju radnika kojoj pripadaju, da ta davanja izravno ovise o tim doprinosima i da se navedeni doprinosi izračunavaju s obzirom na plaće isplaćene radnicima u poljoprivredi o kojima je riječ u glavnom postupku za rad obavljen kod njihova poslodavca, valja smatrati da ti isti doprinosi mogu biti obuhvaćeni „uvjetima zapošljavanja” u smislu navedenog članka.

48 Kao treće, kad je riječ o primjeni članka 4. točke 1. Okvirnog sporazuma na uvjete zapošljavanja radnika zaposlenih na određeno vrijeme, valja podsjetiti na to da je taj članak poseban izraz načela nediskriminacije koje zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način i da se u različitim situacijama ne postupa na jednak način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano (vidjeti u tom smislu presudu od 20. lipnja 2019., Ustariz Aróstegui, C-72/18, EU:C:2019:516, t. 28. i navedenu sudsku praksu).

49 Stoga, kako bi se radnici zaposleni na određeno vrijeme mogli pozivati na članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma u pogledu svojih uvjeta zapošljavanja, najprije valja ocijeniti postupa li se prema tim radnicima nepovoljnije nego prema radnicima zaposlenima na neodređeno vrijeme i nalaze li se navedeni radnici u situaciji usporedivoj s onom radnika zaposlenih na neodređeno vrijeme. Kad je riječ o ocjeni usporedivosti situacija, u članku 3. točki 2. Okvirnog sporazuma „usporedivi radnik zaposlen na neodređeno vrijeme” definiran je kao radnik koji je zaključio ugovor o radu ili se nalazi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, u istom poduzeću, koji obavlja isti ili slični posao/zanimanje, pri čemu se u obzir uzima stručna osposobljenost/vještine. Usto, Sud je pojasnio da, radi ocjene obavljaju li radnici isti ili sličan posao u smislu Okvirnog sporazuma, treba ispitati, u skladu s člankom 3. točkom 2. i člankom 4. točkom 1. Okvirnog sporazuma, može li se smatrati da se – vodeći računa o cijelom nizu čimbenika, poput prirode

posla, uvjeta stručnog osposobljavanja i radnih uvjeta – ti radnici nalaze u usporedivim situacijama (rješenje od 9. veljače 2017., Rodrigo Sanz, C-443/16, EU:C:2017:109, t. 38. i navedena sudska praksa).

50 U ovom slučaju, kad je riječ o postojanju nepovoljnijeg postupanja, proizlazi, pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjeve, da postoji različito postupanje prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na neodređeno vrijeme i radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme na štetu potonjih.

51 Naime, čini se da se za radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme doprinosi za socijalno osiguranje koje duguju njihovi poslodavci izračunavaju, na temelju članka 1. Uredbe sa zakonskom snagom br. 338/1989 u vezi s člankom 40. stavkom 1. CCNT-a, na temelju plaće isplaćene za radne sate koje su stvarno odradili u danu, dok se čini da se za radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme ti doprinosi izračunavaju, na temelju tog članka 1. u vezi s člankom 30. stavkom 1. CCNT-a, na osnovi plaće utvrđene za dnevno radno vrijeme od šest i pol sati. Tako se čini da se plaća i, posljedično, doprinosi za socijalno osiguranje za potonje radnike izračunavaju na temelju fiksnog dnevnog radnog vremena, to jest općenito i apstraktno, a ne na temelju radnih sati koje su oni stvarno odradili, kao što je to slučaj s radnicima zaposlenima na određeno vrijeme. Tako je moguće da se za radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme uplaćuju doprinosi za socijalno osiguranje za neodrađene radne sate, dok je za radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme ta mogućnost isključena.

52 Ta ocjena u pogledu postojanja nepovoljnijeg postupanja prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme nije dovedena u pitanje argumentima tužitelja iz glavnog postupka koji se temelje na primjeni načela „*pro rata temporis*”. Naime, iako članak 4. točka 2. Okvirnog sporazuma predviđa da se to načelo primjenjuje „[u] slučajevima kada je to prikladno”, Sud je smatrao da taj članak samo naglašava jednu od posljedica koje, ovisno o slučaju, pod eventualnim nadzorom suda, mogu biti vezane uz primjenu načela nediskriminacije u korist radnika zaposlenih na određeno vrijeme, a da se ni na koji način ne dovodi u pitanje sam sadržaj tog načela (presuda od 15. travnja 2008., Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, t. 65.).

53 Međutim, načelo „*pro rata temporis*” u ovom slučaju ne može opravdati primjenu različitih metoda izračuna broja sati koje treba uzeti u obzir za izračun plaća i doprinosa u sustav strukovnog socijalnog osiguranja za radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme i za radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme koje se temelje, za prvonavedene, na stvarno odrađenim radnim satima, a za drugonavedene na fiksno utvrđenom broju radnih sati. Naime, ti različiti vremenski okviri za izračun plaća i doprinosa u sustav strukovnog socijalnog osiguranja nisu posljedica primjene načela nediskriminacije i stavljaju u nepovoljniji položaj radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme.

54 Osim toga, što se tiče usporedivosti situacija o kojima je riječ, s obzirom na elemente spisa kojim Sud raspolaže, čini se da se radnici u poljoprivredi zaposleni na neodređeno vrijeme i radnici u poljoprivredi zaposleni na određeno vrijeme nalaze u usporedivoj situaciji. Konkretno, činjenica da članak 18. točka (a) CCNT-a potonje radnike definira kao radnike koji su zaposleni, među ostalim, „kako bi zamijenili odsutne radnike koji imaju pravo na zadržavanje zaposlenja” upućuje na to da radnici u poljoprivredi zaposleni na određeno vrijeme i radnici u poljoprivredi zaposleni na neodređeno vrijeme obavljaju isti ili sličan posao. Međutim, na sudu koji je uputio zahtjeve je da potvrdi tu ocjenu uzimajući u obzir sve relevantne čimbenike kako su navedeni u točki 49. ove presude.

55 Ako su u ovom slučaju ispunjeni uvjeti navedeni u točki 49. ove presude, valja, kao drugo, ocijeniti je li nepovoljnije postupanje prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme u odnosu na radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme opravdano „objektivnim razlozima”, kao što je to navedeno u članku 4. točki 1. Okvirnog sporazuma.

56 U tom pogledu, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da pojam „objektivan razlog” zahtijeva da utvrđeno nejednako postupanje bude opravdano postojanjem preciznih i točnih elemenata koji karakteriziraju uvjet zapošljavanja o kojem je riječ, u posebnom kontekstu u kojem se nalazi i na temelju objektivnih i transparentnih kriterija, kako bi se provjerilo odgovara li ta nejednakost stvarnoj potrebi, može li postići cilj koji se želi ostvariti i je li za tu svrhu neophodna. Navedeni elementi mogu, među ostalim, biti posljedica posebne naravi zadataka za čije su ispunjenje sklapani ugovori na određeno vrijeme i karakteristika svojstvenih tim zadacima ili, prema potrebi, slijeđenja legitimnog cilja socijalne politike države članice (rješenje od 9. veljače 2017., Rodrigo Sanz, C-443/16, EU:C:2017:109, t. 45. i navedena sudska praksa).

57 Sama činjenica da je ta razlika propisana nacionalnim općim i apstraktnim pravnim pravilom, poput zakona ili kolektivnog ugovora nije „objektivan razlog” u smislu članka 4. točke 1. Okvirnog sporazuma, koji omogućava opravdanje različitog postupanja prema radnicima zaposlenima na određeno vrijeme i radnicima zaposlenima na neodređeno vrijeme (presuda od 7. travnja 2022., Ministero della Giustizia i dr. (Status talijanskih mirovnih sudaca), C-236/20, EU:C:2022:263, t. 40., i rješenje od 9. veljače 2017., Rodrigo Sanz, C-443/16, EU:C:2017:109, t. 42. i navedena sudska praksa).

58 Nadalje, različito postupanje u pogledu uvjeta zapošljavanja između radnika zaposlenih na određeno vrijeme i radnika zaposlenih na neodređeno vrijeme ne može se opravdati kriterijem koji se na općenit i apstraktan način poziva na samo trajanje zaposlenja. Priznavanjem da je sama privremena narav radnog odnosa dovoljna za opravdanje takve razlike oduzela bi se bit ciljevima Direktive 1999/70 i Okvirnog sporazuma. Umjesto poboljšanja kvalitete rada na određeno vrijeme i poticanja jednakosti u postupanju koja se zahtijeva kako Direktivom 1999/70 tako i Okvirnim sporazumom, primjenom takvog kriterija produljilo bi se održavanje nepovoljnog položaja radnika zaposlenih na određeno vrijeme (rješenje od 9. veljače 2017., Rodrigo Sanz, C-443/16, EU:C:2017:109, t. 44. i navedena sudska praksa).

59 U ovom slučaju, tužitelji iz glavnog postupka naveli su kao objektivne razloge koji opravdavaju različito postupanje prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme u odnosu na radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme, činjenicu da su, kao što to proizlazi iz članka 18. točke (a) CCNT-a, prvonavedeni zaposleni na kratkotrajnom, sezonskom ili povremenom radu, za faze rada ili za zamjenu odsutnih radnika. Stoga razlozi zbog kojih su zaposleni na određeno vrijeme i koji su povezani s posebnostima rada u poljoprivredi opravdavaju to da ti radnici nisu nužno na raspolaganju poslodavcu tijekom šest i pol sati dnevno ili 39 sati tjedno. Ta je ocjena u skladu s trećim odlomkom preambule Okvirnog sporazuma prema kojem se u Okvirnom sporazumu utvrđuju opća načela i minimalni zahtjevi u vezi s radom na određeno vrijeme, pri čemu se prilikom njihove detaljne primjene mora voditi računa o posebnim nacionalnim, sektorskim i sezonskim uvjetima. Međutim, u Italiji je 90 % radne snage u poljoprivredi zaposleno na određeno vrijeme s obzirom na privremenu i prekidnu prirodu zadataka koje treba izvršiti u poljoprivrednom sektoru.

60 Međutim, s obzirom na sudsku praksu navedenu u točkama 57. i 58. ove presude, valja smatrati da ti razlozi ne predstavljaju objektivne razloge koji omogućuju različito postupanje prema predmetnim radnicima u poljoprivredi s obzirom na to da se temelje samo na samom trajanju

zaposlenja. Naime, iako tužitelji tvrde da postoje razlozi koji opravdavaju to da radnici zaposleni na određeno vrijeme nisu nužno na raspolaganju poslodavcu tijekom šest i pol sati dnevno ili 39 sati tjedno i da se, slijedom toga, doprinosi za socijalno osiguranje uplaćuju samo za broj radnih sati koje su stvarno odradili tijekom jednog dana, nasuprot tomu, takvi argumenti ne objašnjavaju zašto, za radnike zaposlene na neodređeno vrijeme koji obavljaju isti ili sličan posao kao i radnik zaposlen na određeno vrijeme radno vrijeme obvezno iznosi 39 sati tjedno, što dovodi do toga da se doprinosi za socijalno osiguranje u iznosu od šest i pol sati rada dnevno moraju uplaćivati neovisno o broju stvarno odrađenih radnih sati tijekom jednog dana.

61 U nedostatku objektivnih razloga, valja utvrditi da se članku 4. točki 1. Okvirnog sporazuma protivi različito postupanje u području plaća i doprinosa u sustav strukovnog socijalnog osiguranja koji se izračunavaju na temelju tih plaća prema radnicima u poljoprivredi zaposlenima na određeno vrijeme i radnicima u poljoprivredi zaposlenima na neodređeno vrijeme poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku.

62 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis, kako ga tumači nacionalni Vrhovni sud, na temelju kojeg se doprinosi za socijalno osiguranje koje duguju poslodavci koji zapošljavaju radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme radi financiranja davanja iz sustava strukovnog socijalnog osiguranja, izračunavaju na temelju plaća koje su tim radnicima isplaćene za radne sate u danu koje su stvarno odradili, dok se doprinosi za socijalno osiguranje koje duguju poslodavci koji zapošljavaju radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme izračunavaju na temelju plaće utvrđene za fiksno dnevno radno vrijeme, kako je utvrđeno nacionalnim pravom, neovisno o stvarno odrađenim satima.

Troškovi

63 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjeve, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deseto vijeće) odlučuje:

Članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, sklopljenog 18. ožujka 1999., sadržanog u Prilogu Direktivi Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP

treba tumačiti na način da mu se:

protivi nacionalni propis, kako ga tumači nacionalni Vrhovni sud, na temelju kojeg se doprinosi za socijalno osiguranje koje duguju poslodavci koji zapošljavaju radnike u poljoprivredi zaposlene na određeno vrijeme radi financiranja davanja iz sustava strukovnog socijalnog osiguranja, izračunavaju na temelju plaća koje su tim radnicima isplaćene za radne sate u danu koje su stvarno odradili, dok se doprinosi za socijalno osiguranje koje duguju poslodavci koji zapošljavaju radnike u poljoprivredi zaposlene na neodređeno vrijeme izračunavaju na temelju plaće utvrđene za fiksno dnevno radno vrijeme, kako je utvrđeno nacionalnim pravom, neovisno o stvarno odrađenim satima.

Potpisi